

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrť leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petičnimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dne kratni po 16 vin., pri štiri kratni po 14 vin., pri dvo letnih objavah po 12 viza vsakokr. — Za razne objave itd. stane petič vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Delavci, naprej za naše pravice!

Izkušnje so šola življenja. Kdo se ni prepričal letos prvega maja o resničnosti tega reka? Jarem kapitalizma, izkoriščanja in zatiranja brezpravni sloji niso prej nikdar tako bridko občutili kakor sedaj. Vsi opomini, vsa svarila, vse zburjanje k zavesti delavskega razreda ni našlo toliko poslušnih ušes, da bi bili prepričani zlo vojne. Delavci smo se vedno tolažili s tem, da mora tako biti, da delavstvo ni zmožno, da bi predručilo razmere. Ta malosrčnost, naravnost zajčja bojazljivost delavstva je v veliki meri sokriva na vsem zlu, ki ga mora danes človeštvo prenašati. Namesto da bi se delavstvo osamosvojilo, združilo v močne delavske in tesno sklenjene organizacije, je bilo razcepjeno in je deloma drlo za meščanskimi strankami, kakor neumna živina za svojim gospodarjem, ki ji ponuja soli, a jo redi zato, da jo izrabljuje za delo, da jo pobije in poje ali pa proda; dobiček hoče imeti od nje. Poniževalna je sicer ta primera, toda, žal, resnična pa je le. Človek, pameten človek, naj se da izrabljati kakor neumna živina! To ni le poniževalno, to je tudi sramotno. Človek je človeku enak, človek je pameten, zato ne sme biti orodje svojega bližnjega, marveč enakovreden, enako vpoštevan član človeške družbe. Ali morda kdo ni tega mnenja? Človek ne sme iskati zavetja pri svojih gospodarjih, človek ne sme pričakovati in iskati milosti od svojih zatiralcev, pameten človek mora zahtevati le enakopravnost in samoodločevati v človeški družbi po načelu enakosti. Delavci, ne vklanjam se, bodimo ponosni, tudi mi smo ljudje, nismo šleve, nismo podrepaniki, ampak ljudje, ki imamo svojo voljo.

Letošnji prvi maj je sijajno dokazal kos te volje. Po Slovenskem smo letos praznovali prvi maj na najsijajnejši način. Prav nič nismo zaostajali za drugimi avstrijskimi narodi. Imeli smo v Ljubljani popoln praznik, enako v Idriji, Zagorju, na Jesenicah, v Trzinu, v Hrastniku, v Trbovljah, v Trstu in še po drugih krajih. Na shodih se je zbralo tisoče in tisoče praznovancev, priredili smo velike obhode v Ljubljani, Idriji, Hrastniku in Trbovljah ter povsod manifestirali na najsijajnejši način

za mir, osemurni delavnik in delavske pravice

v zavesti, da moremo vse to doseči le v složnosti, potem svojih organizacij strokovnih, političnih in gospodarskih. Le z lastno močjo, le v tesni združitvi vsega delavskega razreda, je zagotovljen uspeh. To je hotelo delavstvo dokazati z letošnjim praznovanjem prvega maja. Naše organizacije se v zadnjem letu naravnost sijajno razvijajo; to nam dokazuje, da spoznanje med nami v teh letih ne sreče in bede jako napreduje, kar je

najboljši dokaz, najzanesliveje jamstvo, da slovenskega proletariata ne spravi nobena sila več s prave poti. Vsi boji meščanskih strank proti nam bodo dobili le primeren odgovor: roke proč! Mi hočemo živeti, mi hočemo svobodo in enakopravnost in se ne damo več zapeljivati in slepiti po nikomer. S tem prepričanjem smo zapustili letos majsko slavo in to ohranimo v svojem srcu.

Karl Marks

K stoletnici njegovega rojstva.

Jutri v nedeljo, dne 5. majnika t. l., mine sto let, odkar se je narodil veliki utemeljitelj in učenič znanstvenega socializma. Naj ob tej priliki poklammo nekaj črtic o njegovem življenju in delovanju.

Karel Marks (Marx), duševna glava modernega komunizma, je bil rojen dne 5. majnika 1818. v Trierju na Nemškem. Študiral je pravo, modroslovje in zgodovino v Bonnu in Berlinu ter stopil leta 1841. v uredništvo »Rheinische Zeitung« v Kolinu, katere vodstvo je prevzel leta 1843. S svojim radikalizmom je provzročil leta 1843. propad lista. Marks je šel v Pariz, kjer se je posvetil gospodarskim in socialnim vprašanjem. Prvi sad tega je bila »kritična revizija Hegela pravnega modroslovja« v letu 1844. v Parizu po njem z Arnoldom Ruge izdanimi nemško-francoskimi »Jahrbücher«. »Sveta družina, proti Bruno Bauer in sodrugom« (1844) je bila satira na nemški idealizem, katerega je Marks hotel nadomestiti s »historičnim realizmom«. Na zahtevo pruske vlade izgnan s Francoskega je šel Marks v Bruselj in ondaj obelodanil »Discours sur le libre-échange« (1846) in »Misère de la philosophie. Réponse à la philosophie de la misère du Proudhon« (Bruselj 1847); nemški izdala Bernstein in Kautzki, Stuttgart, 1885) in s Fridrikom Engelsom leta 1847. v Londonu na internacionalnem kongresu delavcev zedinjen »manifest komunistične stranke« (1848.) Radi tega so ga kmalu izgnali tudi iz Belgije. Februarska revolucija ga je klicala v Pariz, odkoder je, ko je izbruhnila v Nemčiji revolucija, hitel v Kolin, da tam ustanovi »Novo Rheinische Zeitung«. V njej je izdal oklic, v katerem je pozivljial ljudstvo na organizirano odpoved davkov. Časopis je bil radi tega ustavljen. Majnika 1849. leta je bil Marks izgnan iz Prusije. Šel je v Pariz, pa ga tudi tam niso trpeli in se je slednjič umaknil v London, kjer je v »komunistični zvezi« igral glavno vlogo. Leta 1850. je ustanovil mesečnik, ki se je tiskal v Hamburgu, pa je leta 1851. zopet prenehal. Po državnem prevratu Napoleonovem je pisal »Der 18. Brumaire Louis Bonapartes« (Bost. 1852) in 1853 »Razkritja o komunističnem procesu v Kolinu«. Leta 1859. je obelodanil svoj spis »Kritika politične ekonomije« (Berlin, 1859), predhodnik njegovega glavnega dela »Kapitel« (zv. 1. Hamburg 1867; 3. nakl. 1883). V letu 1864. ustanovljeni »mednarodni delavski asociaciji« je bil med voditelji, vendar njegove diktatorične tendence so leta 1872. dosegle do razcepitve in pozneje do

resničnega razpusta asociacije. Nemški socialni demokrati je Marks veljal vedno kot njen duševni voditelj. Umrli je dne 14. marca 1883. v Londonu. — Slava njegovemu spominu!

Delavski boj v Idriji.

Decembra lanskega leta je dobilo rudniško delavstvo v Idriji ukaz, da mora sprejeti in nositi vojaške čepice, in sicer v službi in izven službe. Delavstvo se je temu kot en mož uprlo, češ, dajte nam obleke, obutev, hrano in odvzete pravice, potem šele čepice. S tem je bila zadeva rešena do sobote, dne 20. aprila t. l. Ta dan pa je prišel od vojaškega poveljstva drug ukaz, da so vsi prej dovoljeni dopusti ustavljeni, delavstvo pa se mora v nedeljo, dne 21. aprila ob 9. dopolodne zbrati na zato določenem prostoru tik žgalnice, kjer se bodo delile čepice. Kdor ne pride, bo strogo kaznovan. Da se ukaz bolj podkrepi, je došla isti dan v Idrijo tudi stotinja vojakov z dvema strojnim puškama ter generalmajorja pl. Putz in Herzmansky. Delavski shod, ki je bil za 21. april dopolodne določen, je bil od politične oblasti dovoljen, takoj nato pa je g. general prepovedal črnovojnikom na shod. Zato se je sklicani shod tudi za ostale delavce opustil. Toda čuda, namesto delavstva je prišla na določen prostor sama vojaščina, poveljniki in oba generala, delavcev pa samo šest. Komisija je čakala do 10., potem pa so bile poslane po mestu vojaške in orožniške patrulje, da zajamejo delavce ter jih s silo privedejo na lice mesta. Toda tudi to ni imelo uspeha. Delavci so bili po večini doma ali pa v okolici ter pazili, kaj se bo godilo. Sele ta disciplinirani nastop delavstva je imel ta uspeh, da so se pričela pogajanja med gg. generaloma in delavskimi delegati. Domenili so se ter sklicali za torek, dne 23. aprila dopolodne delavski shod brez vsakega nadzorstva in vpliva vojaške sile, na tem shodu je sklenilo delavstvo, da se nadalje ne bo upiralo oboroženi sili, proti kateri ogorčeno protestira ter si pridrži pravico pritožbe na višje mesto.

V prošnji, ki jo je izročilo delavstvo, prosi, da bi nosilo kape samo v službi, da se mu ne kratijo dosedanje pravice, da se mu ne kratijo dosedanje pravice, da se mu preskrbi zadostno živil, in sicer moke po 12 in 7 kg, ker je delo v rudniku zdravju škodljivo, da se zviša normalna dnina z ozirom na ogromno draginjo za 150 odstot. pri čemer naj se upoštevajo družine kakor službena leta, nikakor pa ne sme biti prikrajšan oni, ki nima družine ali je samec. Dalje naj se preskrbi kurjavo in obutev, ki jih mora sedaj drago plačevati v gozdu in jih spravljati domu ob silnem naporu in zamudi časa. Vsakemu rudarju naj se odkaže vsaj 93 metrov drv ali temu primerno množino premoga, poskrbi se naj tudi za razsvetljava, ki jo rabi rudar vse leto. Uprava naj preskrbi tudi tobaka in ga deli po rudniški aprovizaciji. Pri rudnikih naj se nastavlajo uradniki, ki razumejo slovenski jezik delavstva, enako tudi pri vojaškem poveljstvu. Poleg te pismene prošnje so zahtevali predlagatelji prošnje ustno: da se invalidi porabijo za dela, za katera so sposobni; iz vojne službe naj se odpuste

mladeniči, ki so vpoklicani 1. aprila 1918 in slednjič, da se oprostijo rudarje, ki se sedaj vračajo iz ruskega vojnega ujetništva, vojaške službe in nastavi pri rudniku.

Dvanajsti zvezni shod lesnih delavcev v Avstriji.

Zveza lesnih delavcev v Avstriji sklicuje svoj zvezni shod na dan 26. junija 1918 na Dunaj. Kakor vse druge organizacije, tako se pripravljajo tudi ta zveza, ki je imela že tako ogromne in številne mezdne boje kakor malokatera druga organizacija in ki jih je vodila z neumorno požrtvovalnostjo in tudi z razmeroma velikimi uspehi.

Sedanja vojna je učiteljica za bodočnost; uče nas sedanje razmere in še bolj nas pa uči dejstvo, da se kapital veča, se organizira in že sedaj nam podjetniki v vseh strokah groze in se pripravljajo na odločen odpor proti delavstvu. Delavske organizacije to vidijo, to slutijo in vedo, da se tem bojem ne moremo izogniti, marveč da jih moramo sprejeti. Prav zato so vse organizacije izvedle razne spremembe in poskrbele zlasti za to, da bodo kos ljutim napadom: okrepiti se morajo po številu članov in po denarni moči. Za tem grejo vse organizacije in za tem mora stremeti tudi naša organizacija. Enako, kakor druge organizacije, stavi tudi naša za zvezni shod predloge, ki imajo ta namen. Zvezno načelstvo opravi s tem le svojo dolžnost.

V pravih predloga načelstvo le nekaj sprememb, ki jih mora napraviti v zmislu novih zakonov.

Predlog glede na zvišanje prispevka se glasi: Prispevek znaša:

	I. razr.	II.	III.	IV. razr.
zvezni sklad	h 70	70	30	35
boln. sklad	" 20	—	20	10
brambni sklad	" 30	30	30	15
skupaj	h 120	100	80	60

Višina podpor kakor pred vojno (brezposelne, potne, bolniške) se uvede zopet šest mesecev po pričetku plačevanja zvišanega prispevka.

Stavkovna podpora naj znaša vbodoče po 13 tednih članstva	8 K na teden
" 26	" 10
" 52	" 12
" 156	" 15
" 260	" 18

Članice imajo pravico do polovične navedene podpore.

Podpora rezervistom se ustavi.

Krajevnim skupinam ostane vbodoče za krajevno upravo in za odškodnino blagajnikom od prispevkov

od K 1:20	10 h
" " 1:—	10 "
" " 0:80	8 "
" " 0:60	6 "

Blagajnike odškoduje krajevna skupina.

Dosedaj pobirani prispevki za krajevne stavkovne sklade se pobirajo poleg zveznega prispevka še nadalje.

Zvezno načelstvo stavi torej predloge, ki bodo bistveno okrepili organizacijo lesnih delavcev, kar je potrebno, da naša organizacija ne bo zaostajala za drugimi, ki se vse temeljito pripravljajo na čas po vojni, ki nas že sedaj opominja k delu.

Enajsti zvezni shod avstrijske kovinarske zveze.

Razprava o poročilu načelstva je bila jako živahna.

Glede centralizacije podružnic zveze in ureditve zveze se je sprejela naslednja resolucija po daljšem utemeljevanju sodr. Wiedenhoferja:

„1. Praviloma naj se snujejo podružnice le za zaokrožena industrijska ozemlja, da

se boljšanje prispevkov naloži sekcijam in posebej v to določenim organom.

2. Izjema naj se napravi le takrat, če to zahtevajo jezikovne razmere delavstva, v katerem primeru naj se za pripadnike posameznih narodnosti osnujejo posebne skupine.

3. Zveznemu načelstvu se naroča, da se v krajih (mestih) in zaokroženih industrijskih ozemljih, kjer obstoji sedaj več skupin, kakor na primer na Dunaju, vpliva na to, da se spojijo v eno upravno telo.

Razen te resolucije je priporočal poročevalec, da se sprejme primeren organizacijski statut za take združitve, ki je bil predložen zboru.

Na tem zveznem shodu se je končno sklenila tudi spojitev organizacije livcev z zvezo kovinarjev. Organizacija je že prej sodelovala sporazumno z zvezo kovinarjev vendar se je pa popolnoma spojila z njo šele na tem zveznem shodu.

Četrty dan zborovanja se je vršila razprava tudi o razmerju s češkoslovanskimi kovinarji in z ogrsko zvezo. Poročal je o tem predmetu sodr. Domes. Rekel je, da zaradi razcepljenosti ne trpe le češki delavci, marveč tudi nemški. Vsako mezdno gibanje je otežkočeno in po vsej pravici trdim, da preti po vojni tukaj velika nevarnost. Češki delavci in mi moramo poiskati pot, po kateri se zblizamo in zedinimo, ustvarimo enotno fronto, da bomo popolnoma zmožni za uspešne akcije. Čehi so tako vzgojeni, da nas morda napačno razumejo. Čehi radi potujejo v svet kakor noben drugi narod in to čutimo: industrija je mednarodna, enako je tudi naš interes, da se združujemo mednarodno. Naš namen mora biti, da se združimo; tudi kulturna stran Čehov bo naša združitev pospeševala.

Ogrska kovinarska zveza se ne more združiti z nami. Na Ogrskem se industrija razvija. Ogrska potrebuje avstrijske delavce in ni vseeno ob kakšnih pogojih dela budimpeštanski delavec. Ogrski delavec sicer ne potuje v inozemstvo, toda in industrija potuje na Ogrsko, Neobhodno potrebno bo, da dobimo s češko in ogrsko kovinarsko zvezo ožje stike. Ali bo to šlo takoj ali ne, je negotovo, toda delati moramo na to, ker vemo, da je mogoč dovoljen uspeh le v združitvi, le ob sodelovanju, v enotni naši fronti. Hočemo imeti zaključen teritorij, v katerem imajo Čehi svoje jezikovne pravice, toda koncesij v tej smeri, da bi Čehi vstopali v češke, Nemci pa v nemške organizacije pa niso mogoče. Vsekakor smo za pravice na eni strani, na drugi strani pa moramo naglašati, da potrebuje socialni boj skupen odpor proti zatiranju in izkoriščanju.

Po krajši debati, ki so se je udeležili češki delegati, in govoril poročevalec zaključno besedo, je bila sprejeta ta - le resolucija:

„Kot najkrepkejša in najstarejša organizacija v kovinarski industriji Avstro-Ogrske, kot najvnetejša in najbolj prepričana predboriteljca proletarske enotnosti smatra Avstrijska zveza kovinarjev za svojo dolžnost in za svojo pravico, da izpregovori prvo besedo za zblizanje, edino glede na proletarske potrebe, glede na hude čase, ki prihajajo. S tega stališča odobrava zvezni shod vsakršno podjetje načelstva, ki je primerno, da prepriča v Avstriji češkoslovansko zvezo o potrebi, da svoja načela in svoje nazore revidira, da se prilagodi potrebam sedanosti, ki zahteva sklenjeno delovanje, odločen boj za zagotovitev in podvig življenskega položaja kovinarjev, ki zahteva napetje vseh delavskih sil za utrditev pozicije delavcev, ter da s tem dobimo z našo bratsko ogrsko zvezo še bolj tesno, tudi organizatorično zvezo, ki bo primerna okrepljenim gospodarskim razmeram obeh državnih polovic. Zvezni shod si obljublja od teh naporov načelnštva dober vpliv na celotno gibanje avstrijskega proletariata, ki utegne na tak način postati bolj zmožno za odpor.“

Domači pregled.

Poslanska zbornica je zopet odpravljena. Kdaj se skliče ni gotovo.

Odgoditev avstrijskega parlamenta? Dyakrat so že odgodili parlament, ker ne najde vlada izhoda iz zagate, v kateri se nahaja notranja politika. V petek se je vršila konferenca načelnikov parlamentarnih strank, na kateri je ministrski predsednik razvijal svoje nazore o reformi države. Nemci so za preložitve zasedanja državneega zbora. Sodruga dr. Adler in Seitz sta se izrekla proti. Čehi in Jugoslovani se niso udeležili konference. Seidler je mnenja, da utegnejo tudi Poljaki ostati v opoziciji, kar bi povzročilo nesklepčnost zbornice ter meni, da bo vlada morala poiskati drugo pot za rešitev državnih potreb, vendar ne namerava porabljati § 14. Situacija je vedno bolj kritična. Vlada obljublja reforme v upravi na Češkem, ki pa očitno podpirajo težnje Nemcev. Vsa politika je postala že aktualno vprašanje kabineta. Kaj bo potem, skoro ni dvoma. Smo menda pred absolutizmom!

Shoda v nedeljo, dne 5. t. m., se bosta vršila: v Borovnici ob pol 5. popoldne v gostilni Čerk, Poroča sodr. Kopač, in v Pasji vasi pri Velenju ob 3. popoldne v gostilni gospe Marije Cigler, poroča sodr. Petejan.

Letošnji majski shodi in obhodi so sijajno uspeli. Vršili so se v Ljubljani, Idriji, v Šiški, na Jesenicah, v Zagorju, Krmelju, Hrastniku, Trbovljah, Zidanem mostu, Radečah, Vrhovem, Rajhenburgu, Brežicah.

Proti današnjemu sistemu ljudske prehrane je izdal izvrševalni odbor češke agrarne stranke ostro resolucijo, ki jo je cenzura po večini konfiscirala. Iz konfisciranega teksta povzamemo sledeče stavke: Izvrševalni odbor češke agrarne stranke protestira proti temu, da bi se dosedanjí nasilni gospodarski sistem nadaljeval, ker izvira z njega popolna demoralizacija in socialni razkroj državne družbe. Protestiramo proti temu, da oblasti dopuščajo javno in tajno oduševstvo s predmeti veleindustrije ter zahtevamo, da se uvede takšen red, ki bo vojna bremena sorazmerno razdelil narame vseh slojev in omogočil, da se iz današnjih obupnih razmer razvije gospodarsko, socialno in moralno ozdravljenje. — Seveda!

Tobačni delavci in tobačni nadomestek. O raznih nadomestnih tobačnih sredstvih se je strokovna zveza tobačnih delavcev v Avstriji, ki mora vsekakor o tem nekaj razumeti; izrazila takole: Nimamo nobene rastline, ki bi bila pripravna, da nam nudi nadomestilo za tobak; pač pa se da cela vrsta rastlin uporabiti za pridelovanje pravega tobaka Avstrijska tobačna režija uporablja za pridelovanje kadičnega tobaka liste rdeče bukve. Ta tobak, katerega pridelavajo tem listom, ima še vedno tobačni vonj in izpremenil le malo aromo, zlasti ako se s njimi primerno ravna. Kot tobačno nadomestilo pa tudi listi rdeče bukve ne morejo veljati, in kadilci, ki so poizkusili, kaditi take liste same, ne pridejo do dobre sodbe. Sedemdeset odstotkov d. brega kadičnega tobaka in trideset odstotkov bukovega listja dajo tobak za pipo, ki more še nekaj zadovoljiti kadilce. Sedaj pridejo v promet vsakovrstna zelišča kot tobačno nadomestilo, in so navadno zelo draga, večkrat še dražja kot pristni tobak. Cela vrsta od njih se gotovo da uporabiti za pridelovanje kadičnega tobaka. Ker je kadičnemu tobaku že itak zelo mnogo pridelanega, pokazi večja množina še to, kar se da kaditi v pristnem tobaku. Cigaretnemu tobaku tudi sicer lahko pridelavajo, toda na noben način se s tem ne doseže prijetni aroma. Cela vrsta pridelanih sredstev je naravnost zdravju škodljivih, predvsem prvenec (Waldmeister). Lekarnarji se trudijo, da bi dobili monopol za ta zelišča, in navajajo zdravstveno mnenje o škodljivosti listov rdeče bukve. Nek neznanec je menda iznašel, da se iz zelišč, ki služijo za tobačno

nadomestilo, more najprej napraviti čaj, in potem so izhuhani listi dobri za kaditi... Pred takimi poizkusi, ker se med temi zelišči nahajajo izrazite strupene rastline, ki bi mogle, ako jih uživamo kot čaj, povzročiti zastrupljenje.

Deželna poslovalnica za oblačila naznanja, da se prične drugi teden z razprodajo cenejšega takoimenovanega ljudskega blaga. V poštev pride najprej sodni okraj Ljubljana (mesto in okolica). Blago je določeno izključno samo za revnejše sloje in za osebe, ki vsled obstoječih razmer največ trpe (stalni nastavljenici). Ker je zaloga zelo majhna in da cela akcija doseže svoj cilj, se prebivalstvo pozivlja, da se zglase v resnici samo najpobrednejši. S priglaševanjem za dosego izkaznic A se prične prihodnji ponedeljek in da ne bo preveč navala, je določen sledeči spored: Dne 6. maja stranke z začetno črko A; dne 7. in 8. maja stranke z začetno črko B; dne 10. maja C; dne 11. maja C; dne 13. maja D; dne 14. maja E; dne 15. maja F; dne 16. in 17. maja G in dne 18. maja H. Za temi pridejo takoj ostali na vrsto in spored se bo pravčasno objavil v listih. Uradne ure so od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne. Pisarna Šolski drevored št. 2.

Preskrba z obleko. Vojno gospodarska komisija na Dunaju se je pečala v četrtek z vprašanjem glede obleke. Zastopnik trgovskega ministristva sekijski svetnik dr. pl. Bjelka je podal glede preskrbe ljudstva z obleko poročilo o naredbah, ki jih je stavilo v tem oziru trgovinsko ministristvo, pri čemur je omenil, da je finančno ministristvo pripravljeno prevzeti pod gotovimi pogoji za potrebne kredite državno garancijo.

Begunska podpora za zasedeno ozemlje. »Osrednji odbor« na Dunaju I., Bankgasse 2, poroča: Končno je vendarle zmagala pravična stvar in namestništvo je ukazalo, da se izplačajo begunske podpore beguncem, ki so bili pod italijansko okupacijo od 21. julija 1917 naprej. Tako pridejo rodbine do precejšnjih vsot, ki jim sedaj pridejo zelo prav. Naj bi tej lepi načelni rešitvi sledile še druge, n. pr. o naknadni podpori do 500 K.

»Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovo Primorja«, Dunaj I., Bankgasse 2, nameno ma večkrat označi svoj naslov, ker naši vojaki in begunci premnogokrat rabijo vsemogoče naslove, n. pr. Uriavbarski odbor, obnovitveni urad, Inženirbiro, Vojno ministristvo, Hern (ali Gern) Dunaj I., Bankgasse 2, (tudi Bangasse, Rangasse) k. k. Pflichtlingszentrale, k. k. Repatriung, Wohllebliche Baugesellschaft, slavno uredništvo beguncev itd. Naši begunci in vojaki pišejo navadno dolga pisma, a potrebni podatkov ne. Zato naj se nihče ne čudi, ako piše brezuspešno. En zgled: Naslov: An Leblilhe Sekretariat des Görz Landeshilfverein vom Roten Kreuz, z. Z. Wien I. Bangase 2. — Besedilo: An löbliche Komision der Görz des Görzer Pflichtlings Sekretariat Kestatte mir den Höflikt Ersuche viegem monen man zu einem Bitten zu merere Wehentlihe Urlaub zu beanbauen zu Hausse er hat seit Italienischen Kriegsbruch nach keiner Urlaub kerhadt bitte meglikst meine bitte zu gut zu Bringen und Aushöhlen. Zdaj na pa »Osrednji odbor« spravi domov tega moža! Pišite torej vedno le: Osrednji odbor, Dunaj (Wien) I., Bankgasse 2. V dopisih opustite sleherni nepotrebno pripovedovanje in zdihovanje ter napišite čisto kratko, kaj želite. Napišite pa točno vselej vse osebne podatke. To velja gotovo tudi za druge podobne urade in pisarne.

Slepar z živili. Pri porotnem sodišču na Dunaju se je vršila zadnje dni obravnava proti 30 letnemu potniku Evgenu Szkaczu, ki je zakrivil več goljufij in sleparij. V več hotelih je stanoval, potem pa zošel, ne da bi bil poravnal stroške. Njedovo glavno opravilo pa je bilo, da je gnal izvabljalni od ljudi denar pod pretevo da bo pošiljal živila. Vse to in podrobne goljufije znašajo do 4000 kron. Sodišče je obsodilo Szkekacza na dve leti težke ječe.

Petrolejski vlak v ognju. Na postaji Karsaky na Ogrskem je stal pretečene dni transportni vlak s petrolejem. Ko je

imel vlak oditi s postaje, je železniško osobje zapazilo, da je iz enega tanka iztekel petrolej. Poškodovani tank so hoteli odključiti od vlaka, kar pripelje na postajo dunajski osebni vlak. Iskra iz lokomotive je padla na razlit petrolej in v trenutku je bilo osem petrolejskih vagonov v plamenu. Vsled tega je bilo ogroženih tudi 13 vagonov osebnega vlaka. Ljudje so v naglici poskakali s svojih sedežev in le s težavo so se vršila reševalna dela. Tri osebe so bile popolnoma sežgane, 16 oseb je zadobilo težke opekline in živina v tovornih vagonih je bila močno poškodovana. 30 konj in ravno toliko volov pa je zgorelo. Reševalno delo je bilo omejeno predvsem zato, ker je primanjkovalo vode. 14 vagonov je popolnoma vpepeljenih.

Dividende Trboveljske premogovne družbe. Družba je imela 30. aprila generalno skupščino. Iz poročila povzemamo, da je vsled vojne delo v rudnikih zelo nazadovalo, kar je imelo za posledico, da je tudi produkcija premoga znatno manjša kakor je bila pred vojno. Razen tega je imela družba obilo raznih stroškov in je bila zato primorana povšati ceno premogu. Štajersko-kranjski rudniki so dali 1095758 ton, proti — 173115 v lanskem letu. Čisti dobiček znaša 1776.114 kron in akcije po 12 kron. — Dukška železnica. Bilanca dukške železnice na Češkem naznan a 553387 kron čistega dobička, proti 587.558 kron v lanskem letu. Upravni svet je predlagal dividende po 12 kron, t. j. 4. odstot. za prvotne akcije. —

Trgovska akademija v Zagrebu zaprta. Zagrebški listi poročajo: Hrvatska vlada je zaprla trgovsko akademijo v Zagrebu za mesec dni, ker je dijaštvo te akademije na dan Zrinskega in Frankopana štrajkalo ter je skušalo tudi dijake drugih zavodov pridobiti za štrajk. Dijaki bodo morali izgubljeni mesec nadomestiti v velikih počitnicah.

Ex-lex na Hrvaškem. Z dne 1. maja je nastopil na Hrvaškem ex-lex, ker nima vlada — menda iz tehničnih vzrokov — votirane indemitete, ki je potekla 30. aprila. Tudi v finančnem odnošaju z Ogrsko je nastopil s 1. majem ex-lex, ker je tudi finančna nagodba potekla 30. aprila. Sabor se sestane 10. t. m., ki bo razpravljaj o dvamesečni indemiteti in o podaljšanju finančne iagodbe. Ex-lex bo trajal nekako do druge polovice maja.

Podaljšanje hrvaško-ogrskje finančne nagodbe za eno leto. Budimpeštanski »Keleti Ertesitö« poroča, da je predložila hrvaška regnikolarna deputacija ogrski, naj se podaljša finančna nagodba za eno leto. O tem novem predlogu bo razpravljaj ogrski parlament, čim prevzame vlado nova ogrska vlada.

»Kralj vlomilcev.« Vsled tatvine in vlomov že enajstkrat kaznovani Edovard Blach, ki ga imenujejo njegovi stanovski tovariši »kralja vlomilcev«, je moral aprila 1916 v Lincu k vojakom. Pa že julija istega leta je ušel iz Linca in se pripoljal na Dunaj. Tu je izvršil v enem letu dvesto vlomov, in sicer v Meidlingu. Imenovali so ga »strah Meidlinga«, in vse se je oddahnilo, ko je bil 1. avgusta 1917 prijet od vojaške patrole. Odvedli so ga v Linc; tu pa se mu je posrečilo uiti iz zapora, na kar je izvršil v Lincu in okolici številne vlope. Končno so ga prijeli in obsodili na osem let težke ječe.

Pri bolečinah vratu izkazuje se izmivanje vratu in zunanje obdrgnjenje s Fellerjevim bolečine odpravljajočim, antiseptičnim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa«-fluid kot posebno blagodejno. Ono oživlja krvno cirkulacijo na bolečih mestih, učinkuje otrdujoče proti zdravju škodljivemu vplivu mraza in je vsled tega izborno prophylaktično sredstvo proti indispozicijam vratu. Mnogo čez 100.000 zahvalnih pisem potrjuje blagodejni vpliv Fellerjevega rastlinskega esenčnega fluida z zn. »Elsa«-fluid in priporočamo, da naj se ima to staro domače sredstvo vedno doma v hiši. 12 steklenic stane povsod franko 14 K 32 h. Naroči se edino pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, E sa-trg št 334 (Hrvaško). Kupi naj se brezpogojno le to pravo, od mnogih zdravnikov priporočeno domače sredstvo in naj si ne pusti vsiliti posnemanja ali nepreskušene nove preparate. Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa«-kroglice, to dobro želodčno sredstvo, se lahko obenem naroči. 6 škatlic stane franko 7 K 37 h so vedno zanesljivega, milega, sigurnega učinka in se jih rado jemlje. Zdravniško priporočane in od vsakogar že po enem poskusu priznane. Le nobenih takozvanih »močnih« odvajalnih sredstvo rabiti, ki učinkujejo drastično.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna divja nevdzdržno dalje. Na zahodni fronti divjajo še vedno siloviti boji. Kakor namigavajo poročila, se pripravlja tam od strani sporazuma velika protiofenziva. Vsi znaki govore za to, da bodo trajali boji do jeseni, če ne pride nepričkovani preobrat. — Na italijanski bojni črti od Judarskih gor pa do morja postajajo boji živahnejši. Na tem bojišču pride najbrž v kratkem zopet do bojev. Napovedana ofenziva, ki pride, od katere strani sicer ne vemo, bo enako ljuta, kakor ona v Flandriji in v Franciji. Na Ruskem se vrše še neprestani boji. Red delajo, to se pravi, vse sile se postavljajo v službo proti boljševikom. Iz Rusije sicer ne dobivamo izvirnih poročil, toda ker poročajo tako malo o zmagah in uspehih reakcije, smo prepričani, da so boljševiki še razmeroma trdni v svoji poziciji. — Manjše boje majo tudi v Macedoniji in Mali Aziji. Ni pa od nikoder poročil o znatnih uspehih te ali one vojne stranke, ki bi se bili dosegli te dni.

Kakšno je gospodarsko stanje Ukrajine? Od informirane strani poročajo o gospodarskem položaju v Ukrajini; podatki so zanimivi in nekatere podajamo v naslednjem: Predvsem je treba poudariti, da so vse vesti o »neizčrpljivih« zalogah pošteno izmišljene. Kar niso že pobrale in odnesle boljševiške čete, in kar ni porabila neorganizirana ukrajinska vojska, se nahaja pri malem kmetu, dobro in varno poskrto. Ker je prodaja alkohola v Ukrajini strogo prepovedana, porabijo kmetje za kuhanje žganja ogromne množine žita. Veleposestvo je pregnano, hiše, živina in zemlja je razdeljena med ropajoče tolpe in male kmete. Obdelovanje je zaostalo v celi deželi vsled neprestanih homatij in negotovih razmer. Sicer so razsiranje tam tudi epidemije, tifus vsled lakote. Vlada je napram tem razmeram popolnoma brez moči. Proti nasilju nastopa ljudstvo z orožjem. Draginja je za več sto odstotkov večja kot pri nas. Celokupno ukrajinsko ozemlje je razdeljeno v dve interesni sferi, od katerih pripada severna Nemčiji, južna (Besarabija, Odesa, Ve son) Avstriji. V južnovzhodnem delu Ukrajine vlada še anarhija. Avstrijski in-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 18. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 8. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičeni članom le tedaj izplača, če je vsaj 11. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

terezni dej je razdeljen še poleg tega na pet delov: Proskurov, Kamenice Podolski, Vinico, Mogilew ob Dnjestru in Balto. Kupčije vodi v vsakem teh odsekov v to določen častnik, ki stopa s trgovci, organizacijami i. dr. v zvezo in poroča o uspehih. Vodja te organizacije je stotnik Krupski, s sedežem v Vinici. Vse dobljene zaloge si razdelita Nemčija in Avstrija v razmerju 1 proti 1 za žito in mlevne pridelke sploh, za vse druge pridelke sploh, za vse druge pridelke pa v razmerju 6 proti 4. Sicer pa se nudijo celi gospodarski akciji velike težkoče pri kupovanju in dobavljanju.

V znamenju reakcionarstva na Pruskem. Pruska poslanska zbornica je z veliko večino 235 proti 183 glasovom odklonila vladno predlogo o uvedbi splošne in enake volilne pravice ter sprejela predlog, da naj se uvede pluralna volilna pravica. Ko je predsednik naznanil rezultat glasovanja, je klical socialni demokrat Hoffmann: Vojaki in municijski delavci, čujte! Glasovanje se je vršilo pri drugem branju, in politični krogi upajo še, da bo pred tretjim branjem zakona prišlo do poravnave med reakcionarnimi strankami in demokratičnim delom zbornice. Pruska vlada se je zastavila za enako volilno pravico, in če bi v tretjem branju obveljala pluralna, potem je po dosedanjih izjavah vlade pričakovati razpusta zbornice.

Koliko Srbov je poginilo v ujetništvu. Pariški list »Paris Midi« poroča v članku »Pour le peuple serbe«, da je od 123.000 srbskih ujetnikov v Nemčiji in Avstro-Ogrski po uradnih poročilih umrlo v ujetništvu 53.000.

Švica je pripravljena še na dveletno vojno. Iz Berna se poroča, da so prišli v Švico do prepričanja, da so izvidi za mir vedno manjši in da bo vojna trajala najmanj še dve leti. Vlada je odredila, da se imajo gospodarske in prehranjevalne razmere urediti v tej smeri.

Irski odpor proti brambni dolžnosti. Nemški listi poročajo iz Berna: Organizacija irskega odpora proti brambni dolžnosti je v polnem teku. Konvencija vseh irskih delavskih organizacij se je s prisego zavezala, da se bo do skrajnosti upirala izvedbi brambne dolžnosti. Po vsej deželi se vrše pod vodstvom katoliških duhovnikov zborovanje ter prisega ljudstvo, da se bo z vsemi sredstvi uprlo uvedbi brambne dolžnosti. V Tipperaryju je priseglo 10.000 mož, da bo nastopilo, če treba, v boju proti brambni dolžnosti. Vodja nacionalistov Devlin je govoril v Belfastu pred katedralo ter klical množico na upor proti Angležem. Izvajal je, da nima noben narod na svetu pravice prisiliti drug narod, da zagrabi za orožje.

Irci ne bodo odklonili brambne dolžnosti iz strahopetnosti, marveč ker hočejo samo iz proste volje in za lastne cilje zagrabit za orožje. Pozivljaj je, da ljudstvo ne sme pod nobenim pogojem priznati brambnega zakona. Če postavijo sodišča, naj se ljudstvo za nje ne zmeni, če zahtevajo vpis v naborne listi, naj ne prizna takih oblasti, ki se bodo v to svrhu ustanovile. Ker hoče Anglija vsiliti Irski brambno dolžnost, mora sprejeti Irsko vojno proti Angliji. Na ta način ne sme dobiti Anglija nobenega vojaka za svojo armado.

Angleški rudarji za mir. Na kongresu rudarjev v Walesu na Angleškem je bilo navzočih 306 poslancev, ki so zastopali 153.000 rudarjev. Predsedoval je s. Windston. Po daljši razpravi o načinu vpoklicavanju rudarjev je sklenil kongres z naslednjo resolucijo: »Kongres obrača vso pozornost vlade na nujno potrebo, da se uporabi prilika in vsa sredstva, kakor hitro mogoče, napraviti konec tej strašni vojni.«

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vsaka žena

naj bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg

(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

Srbečica

Najzaneslivejše sredstvo proti temu je

Garje

PARATOL

Lišaj

■ domače mazilo. ■

Hraste

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 3 50, dvojni lonček 6 K

Paratol-prašek

varuje občutljivo kožo. Skatlja 2 K 50 vin.—

Qboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri

PARATOL DELAVNICE lekarnara

Budapešta VII-13., Rózsá-utca 21. **M. KLEINA**

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

C. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5¼% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma ¾% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stonj in franko.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik-blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišskanskul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciškanska ulica št. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo-
Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..
Stereotipija. Litografija.